

ใจจะเดิน

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ทำไม่ต้องฟังธรรม ธรรมะ บอกว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นสิ่งที่
อยู่แล้ว ทำไม่ต้องฟังธรรม ถ้าธรรมะมันมีอยู่แล้ว เราก็จะเดินไปชนมันเลย แต่เราเดินแล้ว เรา
ค้นคว้าแล้วมันไม่เห็นชนธรรมะสักที แต่เขาบอกธรรมะเป็นธรรมชาติ เราอยู่กับธรรมชาติอยู่แล้ว
คูลี อากาศแปรปรวน อากาศเปลี่ยนแปลง ธรรมชาติทั้งนั้นแหละ

สังขธรรมใจ สังขธรรม แต่ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติ สิ่งที่มีชีวิตก็มี แต่ไม่มีวิญญาณ
ครอง สิ่งที่ไม่มีชีวิตก็มี แต่มันแปรปรวนแปรสภาพของมันไป แต่จิตของเรานี้ ชาติรู้ ธรรมชาติที่รู้
ถ้าธรรมชาติที่รู้มันก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง อวิชชามันก็ครอบงำสิ่งที่ป็นธรรมชาตินี้ไว้ ถ้าสิ่งที่
เป็นธรรมชาตินี้ไว้ ถึงต้องฟังธรรม ฟังธรรมให้มันรู้ตัวมันเองใจ ถ้ามันไม่รู้จักตัวมันเอง มันว่ามัน
เป็นธรรม มันเป็นธรรมอยู่ได้ก็เลยใจ ให้ก็เลยครอบงำอยู่ แล้วมันว่ามันเป็นธรรม “ธรรมะเป็น
ธรรมชาติ ฉันทไม่ต้องทำอะไรเลย เพราะฉันทก็เป็นธรรมอยู่แล้ว”

ถ้าเป็นธรรมอยู่แล้ว องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลารื้อค้นขึ้นมา นี้อธิษฐานขึ้นมาในใจ
ขององค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเสวยวิมุตติสุข มันเป็นธรรมชาติใหม่ละ ถ้ามันเป็น
ธรรมชาติ มันจะเกิดอีกใหม่ละ ถ้ามันไม่มีการเกิด มันก็ไม่มีการตาย แต่ขณะที่มีชีวิตอยู่ สอุปาทิ
เสสนิพพาน นิพพานแล้ว แต่ยังมีชีวิตอยู่ เศษที่เหลือ เศษที่เหลืออีก ๔๕ ปี เวลาองค์กรสมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า ๘๐ ปี เวลาจะนิพพานไป เวลานิพพานไป นี้อธิษฐานอุปาทิเสสนิพพาน ไม่มีแล้ว ไม่มี
เศษส่วนทั้งสิ้น

ฉะนั้น ไม่มีเศษส่วนทั้งสิ้น วันนี้เป็นวันสำคัญนะ วันสำคัญในพุทธศาสนา เพราะวันนี้เป็นวันมาฆบูชา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังมีชีวิตอยู่ เห็นไหม เอหิภิกขุ บวชมาด้วยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอง แล้วเวลาบวชมาแล้วสั่งสอนจนเป็นพระอรหันต์ นี่พระอรหันต์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอนุโมทนา สิ่งที่ว่ามารื้อสัตว์ ขนสัตว์ นี้อ้อได้แล้ว รื้อได้แล้ว ขนได้แล้วจำพวกหนึ่ง แต่ยังรื้อสัตว์ขนสัตว์ต่อไปอีกมหาศาล

ฉะนั้น เวลาสิ่งที่เป็นคุณธรรมๆ ในหัวใจ มันต้องเป็นคุณธรรมขึ้นมา ถ้าเป็นคุณธรรมขึ้นมา นี่มันเหนือโลก เหนือโลกอย่างนี้ เพราะมันไม่เกิด เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาอนุโมทนากับหลวงปู่มัน เวลาหลวงปู่มันท่านบรรลุธรรม

นี่บอกว่ามีพระอรหันต์มาอนุโมทนามหาศาลเลย มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาอนุโมทนาด้วย ในประวัติหลวงปู่มันนะ เขาบอกมันเป็นไปได้อย่างไร มันเป็นไปได้อย่างไร

มันเป็นไปไม่ได้สำหรับคนที่มันไม่รู้ แต่ถ้าคนที่รู้นะ นิพพานไม่มีอะไรใหม่ สิ่งที่ทำให้มันเกิดแล้วมันไม่มีหรือไง ถ้ามันไม่มี วิมุตติสุขมันเป็นแบบใด มันมีของมันอยู่ แต่มันมีอย่างไรล่ะ? มีแบบคนตาบอดมันก็วิเคราะห์วิจารณ์กันไป วิเคราะห์วิจารณ์กันไป มันยิ่งลูปคล้ำเท่าไร มันก็ยิ่งผิดพลาดไปมากเท่านั้น แต่เวลาผู้ที่เขารู้จริง มันเป็นสัจจะความจริง ถ้าสัจจะความจริงมันอยู่ที่ไหน มันอยู่ที่ไหน

ฉะนั้น เราฟังธรรมๆ เพราะเหตุนี้ไง ฟังธรรมเพราะให้หัวใจของเราให้มันองอาจกล้าหาญขึ้นมา ให้มันลุกขึ้นมาแล้วก้าวเดินไป ใจเราจะเดินนะ มันจะเดินไป ถ้ามันจะเดินไป มันต้องมีสติ มีปัญญาของมัน แต่ถ้ามันไม่เดินไป มันจมปลักอยู่กับกิเลสอวิชชาในหัวใจ ถ้ามันจมปลักกับกิเลสในหัวใจ สิ่งที่ยังศึกษาอยู่นี้ มันประพฤติปฏิบัติอยู่นี้ มันถึงความเร่าร้อนอยู่ในใจนี้ไง

ถ้ามันมีความเร่าร้อนอยู่ในใจ เห็นไหม การบ่มเพาะ นี่เวลาเขาฝึกหัด เวลาสัตว์นะ เวลาเขาเอามาฝึกหัด สัตว์ป่าเขาเอามาฝึกหัดเพื่อจะให้เอาไว้อใช้งาน เขาก็ต้องบังคับมัน เวลาที่มันก็มันคะนองนัก เขาก็ไม่ให้มันกิน แต่ถ้ามันไม่กิน มันหิวมันโหย ถ้ามันเชื่อฟัง นี่ให้มันกินแต่น้อย ให้มันกินพอประมาณ ฝึกหัดจนมันใช้ประโยชน์ได้ ใจเราก็เหมือนกัน ถ้าใจของเราจะ ถ้ามันจมปลักอยู่ในกิเลสอวิชชา มันจมปลักอยู่กับกิเลสตัดหาความทะยานอยาก เห็นไหม เราถึงจะต้องปลุกปลอบมัน เราถึงจะต้องมีสติปัญญา เราต้องต่อสู้

การต่อสู้กับกิเลสในหัวใจของเรามันเป็นงานนะ มันเป็นงานของนักรบ ในเมื่อวันนี้วันสำคัญทางพุทธศาสนา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการทรมาน นี่พระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ นัดหมายกัน นัดหมายกันเพราะอะไร นัดหมายกันเพราะว่า เวลากิเลสมันอยู่ในหัวใจของเรามันทุกร้อนขนาดไหน พระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์นะ มีชฎิล ๓ พี่น้องด้วย

ชฎิล ๓ พี่น้องเขาบูชาไฟๆ เขามีความทะนงตนนะ เขามีความทะนงตนว่าเขาเป็นพระอรหันต์ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปอาศัยอยู่กับเขา เพื่อไปทรมานชฎิล ๓ พี่น้อง ให้ไปอยู่ในโรงไฟ เพราะในโรงไฟเขาบูชาไฟ บูชาไฟนี้มันมีพญานาค เขาคิดว่าถ้าสมณะไปอยู่ที่นั่นจะโดนพญานาคที่เขาบูชานั้นทำร้าย แต่เช้าขึ้นมากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ยังเดินจงกรมอยู่ สะดวกสบายๆ ตลอดเวลา

นี่เขามีทฎฐิมานะของเขา นี่ไง เวลามันนอนจมกับกิเลสตัดหาความทะยานอยาก เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะไปทรมานเอาๆ เวลาทรมานชฎิล ๓ พี่น้อง จับพญานาคมาขดไว้ในบาตร ขดไว้ในบาตรนะ พญานาคไปอยู่ในไหน? ไปอยู่ในบาตร ทรมานขนาดไหน “สมณะองค์นี้มีความสามารถ สมณะองค์นี้เก่งมาก แต่สู้เราไม่ได้ สมณะมีปัญหามาก แต่สู้เราไม่ได้” นี่เวลากิเลสมันข่มจีหัวใจนะ มันทะนงตน มันว่ามันวิเศษ นี่มันว่ามันวิเศษ

จนสุดท้ายนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกซึ่งๆ หน้าเลย “เธอไม่ใช่พระอรหันต์หรอก เธอยังมีกิเลสอยู่เต็มหัวใจ” นี่คอดกนะ พอคอดก ละทิ้งทฎฐิความเห็นผิดของตน แล้วขอบวชกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงอาทิตตปริยายสูตร รูปเป็นของร้อน เสียงเป็นของร้อน ดาเป็นของร้อน หูเป็นของร้อน ร้อนเพราะอะไร ร้อนเพราะโทสัคคินา โมหัคคินา ร้อนเพราะกิเลสตัดหาความทะยานอยาก

ถ้าร้อนเพราะกิเลสตัดหาความทะยานอยาก เพราะเขาก็บูชาไฟของเขาอยู่แล้ว ถ้าเขาบูชาไฟของเขา เขารู้ถึงความเร่าร้อนมันเป็นแบบใด แต่ความเร่าร้อนเป็นแบบใด ทำไมเขาบูชาไฟแล้วทำไมจิตใจเขาสงบร่มเย็นได้ล่ะ? เวลาเขาสงบร่มเย็นของเขา เขามีฤทธิ์มีเดชของเขา เพราะมันเป็นฌานโลกีย์ ทีนี้ฌานโลกีย์ เขาฟุ้งไฟ ฟุ้งกลิ่นต่างๆ จิตมันก็สงบเข้ามาได้ ถ้าสงบเข้ามาได้ เขาก็มีฤทธิ์มีเดชของเขา ถ้ามีฤทธิ์มีเดชของเขา

นี่เวลาเขานอนจมอยู่ในใจของเขา ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่มีคุณธรรมในหัวใจ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเอาอะไรไปเทศนาว่าการกับชฎิล ๓ พี่น้อง องค์สมเด็จพระ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะรู้ได้อย่างไรว่าผิดถูกเป็นอย่างไร แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นใหม่ มั่นรู้แจ้งโลก โลกนอกและโลกใน โลกนอกก็มานโลภีย์ โลกนอกก็ความรู้ รู้ต่างๆ โลกใน โลกในนี้ชฎิล ๓ ฟีน้องไม่รู้ โลกในคือว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทวนกระแสกลับเข้าไปในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

นี่เข้าไปสู่ใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บุพเพนิวาสานุสติญาณ จตุปปาตญาณ นี่มันส่งออก เวลามันย้อนกลับเข้าไป อาสวกขณญาณมันย้อนเข้าไปชำระล้างอวิชชาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ตรงนี้เขาไม่มี ถ้าเขาไม่มีขึ้นมา เขามีฤทธิ์มีเดชขนาดไหน มันก็เป็นเรื่องการส่งออกทั้งนั้นแหละ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการย้อนกลับเข้ามา เห็นใหม่ ชฎิล ๓ ฟีน้อง เวลาใช้ปัญญาไตร่ตรองตาม นี่สำเร็จเป็นพระอรหันต์หมดเลย นี่ไง ทรมานเอาใจ สิ่งทีเอหิกขุบวชมาให้แล้วยังทรมานเอา ฉะนั้น สิ่งทีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการจนเป็นพระอรหันต์ทั้งหมด นี่อยู่ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เราบวชมาเป็นพระเป็นเจ้า ศากยบุตรพุทธชิโนรส เราก็เป็นบุตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราบวชมาในธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็ต้องมีสติปัญญาของเราเพื่อจะรื้อค้นในใจของเรา

ถ้ามันมีเหตุ นี่ในพุทธศาสนา ในการประพฤติปฏิบัติมันต้องมีหนักมีเบา เวลามันมีความหนักหน่วง ความจริงจัง ความมานะ ความบากบั่นของเรา นั่นมันต้องมีหนัก เวลาจิตมันจะสงบ จิตมันจะร่มเย็นเข้ามา จิตมันใช้ปัญญาขึ้นมา มันต้องมีความนุ่มนวลของจิต จิตต้องมีการกระทำ มันหยาบมันละเอียด มันต้องมีการกระทำ นี่การประพฤติปฏิบัติมันต้องมีหนักมีเบาไป มันต้องมีความตั้งใจ มีความจงใจ ถ้ามันจะจงใจตั้งใจของเรา มันทำตามความเป็นจริงของเราให้มันเป็นความจริงขึ้นมา

ถ้าจิตของเรามันฟุ้งซ่าน จิตของเรามันมีความทุกข์ยากในหัวใจของเรา จิตที่มันบีบคั้นในหัวใจของเรา กิเลสอวิชชาที่มันครอบงำอยู่ มันก็เป็นความทุกข์ความยาก เห็นไหม ถ้าความทุกข์ความยาก เวลาเราเผชิญกับกิเลสของเราด้วยศีล สมาธิ ปัญญา

ศีล สมาธิ ปัญญาเราศึกษามา อุปัชฌาย์อาจารย์ให้สิ่งนี้มาเป็นอาวุธ เวลาบวชมาให้มีรุกขมูลเสนาสน์ ให้อยู่ป่าอยู่เขา นี้อยู่ป่าอยู่เขาเพราะเหตุใด เวลาจิตมันสงบระงับเข้ามาแล้ว แล้วจะทำอย่างไรต่อไป เวลาจิตสงบแล้วเราจะพิจารณาอย่างไร มันทำอะไรไม่ได้ เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นถึงบอกให้อยู่ป่าอยู่เขา ให้ไปอยู่กับเสือ อยู่กับช้าง อยู่กับม้า อยู่กับสัตว์ป่าที่มันมีภัย ให้จิตใจนี้มันไม่ฟุ้งซ่าน อาศัยสภาวะสิ่งแวดล้อมช่วยทะนุถนอม ช่วยเป็นกำลังให้กิเลสของเรามันไม่ออกไปหาเหยื่อเต็มกำลังของมัน

ถ้ามันไม่ออกไปหาเหยื่อเต็มกำลังของมัน เห็นไหม นี่เวลามันทุกข์มันยาก มันทุกข์มันยากเราศึกษามา อุปัชฌาย์อาจารย์ให้สิ่งนี้มา ถ้าให้สิ่งนี้มา เราจะทำอะไรเข้าไปเผชิญกับกิเลสของเรา ถ้าเราเผชิญกับกิเลสของเรานะ นี่วันสำคัญทางพุทธศาสนามันต้องมีกำลังใจ มันต้องมีความจริงจังของเราเห็นไหม

วันปกติ วันธรรมดา เราก็ปฏิบัติของเราอยู่แล้ว ถ้าการปฏิบัติแล้วมันก็มีหนักมีเบาไป วันนี้ปฏิบัติของเราสลับเนื่องกันมา ต่อเนื่องกันมา แต่เวลาถึงวันสำคัญขึ้นมา เราก็ต้องมีความเข้มแข็งถือเนตัสซิก เราจะไม่นอนเลย คืนนี้ เราจะเดินจงกรมทั้งวันทั้งคืน เราจะต่อสู้กับความจริงจังของเราเห็นไหม นี่มันจะเดิน จิตใจนี้มันจะลุกขึ้น แล้วมันจะก้าวเดินเข้าไปสู่ธรรม ถ้าจิตใจนี้มันไม่ลุกขึ้น มันไม่มีความตื่นตัวขึ้นมา มันก็นอนจมอยู่กับกิเลสนี้ไง มันนอนจมอยู่กับกิเลส ให้กิเลสมันครอบงำหัวใจอยู่นี่ไง

ถ้ามันครอบงำนะ เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เห็นไหม ความประพฤติชั่ว ความประพฤติชั่วในหัวใจของเรา มันทุกข์มันยากขนาดไหน นี่ความ ช่างมันต้องมีความรู้เพื่อบังคับมันไป ถ้าช่างไม่มีความรู้ มันก็เป็นสัตว์ป่า ช่างป่ามันอยู่ตามความพอใจของมัน มันพอใจสิ่งใด มันอยู่โดยสัญชาตญาณของมัน แต่เวลาเขาจับมาฝึกมาหัด เวลาไปไหนเขามีความคอยควบคุมมัน ความรู้ช่างไป

ใจของเรามันมีกำลังขนาดไหน มันจะมีทิวฐิมานะขนาดไหน มันไม่มีความรู้เป็นความรู้ประจำตัวมัน ถ้ามีความรู้ประจำตัวมัน ถ้ามีครูมีอาจารย์ สิ่งนั้นก็เป็นการประจำช่างของเรา คือครูบาอาจารย์คอยชี้ทางบอกทางเรา ครูบาอาจารย์คอยตอกย้ำเราว่าสิ่งใดผิดสิ่งใดถูก ปฏิบัติไปแล้วสิ่งใดจะเป็นความจริงไม่เป็นความจริง ถ้าไม่เป็นความจริง เราควรละทิ้ง เราควรละทิ้งทิวฐิมานะ

ความเห็นของเราว่ามันไม่เป็นความจริงเสีย เพราะสิ่งนี้เราทำของเรา มาทำขนาดนี้แล้วมันก็ไม่
มีผลประโยชน์กับเราขึ้นมามากน้อยขนาดไหน แต่ถ้าเอาความจริงนะ ละทิ้งแล้วพิสูจน์กัน

คูลี อาหารนะ เวลาข้าวเปลือกนี้เขาหุงไม่ได้หรอก เวลาเขาตำข้าว ตำด้วยซ้อมมือ เขาต้อง
ฝัดข้าว ต้องพยายามทำสิ่งสกปรกออกจากข้าวนั้นให้มีความสะอาดจากข้าวนั้น เอาข้าวนั้นทำ
ความสะอาด เอน้ำล้างข้าวนั้น ถึงจะเอาข้าวนั้นไปหุงไปหามาเพื่อเป็นอาหารของเรา จิตใจของ
เราก็เหมือนกัน ความรู้สึกนึกคิด สิ่งที่อยู่ในหัวใจของเราที่เป็นธรรมดา เราควรเอามาพิจารณาว่า
มันเป็นจริงหรือไม่เป็นจริง มันเป็นข้าวเปลือกหรือข้าวสาร

ถ้ามันเป็นข้าวสาร มันก็จะหุงกินได้ ข้าวเปลือกเก็บไว้มันก็จะออกอีก ข้าวเปลือกเก็บไว้ใน
ความชื้น เดียวมันก็จะออกขึ้นมา มันก็เสียหายไป มันก็ไม่เป็นประโยชน์ไป เราประพฤติปฏิบัติมาจน
ปานนี้ เราประพฤติปฏิบัติมา จิตใจมันเป็นความจริงใหม่ มันจะนอนจมอยู่กับอวิชชา นอนจมอยู่
กับกิเลสตัดหาความทะยานอยากอย่างนี้ใหม่ ถ้ามันจะลุกขึ้น มันจะเดินไป มันจะเดินไปสู่ไหน
ล่ะ? มันจะเดินไปสู่สวรรค์ ถ้ามันจะเดินไปสู่สวรรค์ มันต้องฟื้นตัวมัน ฟื้นตัวจิต ฟื้นตัวของเรา
ขึ้นมา

นักปฏิบัตินะ เวลาจิตมันไม่สงบ เราก็มีความเร่าร้อน ความคิดดิๆ ความคิดโดย
สัญชาตญาณ ความคิดแบบนี้มันคิดโดยตัดหาความทะยานอยาก ความคิดนี้มันขับเคลื่อนออกมาจาก
ใจ มันไม่มีสติปัญญาควบคุมมัน นี่ไง สัญชาตญาณของมนุษย์มันเป็นอย่างนี้ ความคิดดิๆ ที่มัน
ขับเคลื่อนออกมาจากตัดหาความทะยานอยาก มันคิดไปโดยกำลังของมัน มันไม่รู้เหนือรู้ใต้ นี่ทุกซั๊ก
ว่าทุกซั๊ก อึดอัดขัดข้องก็ว่าอึดอัดขัดข้อง แต่หันซ้ายหันขวาทำสิ่งใดไม่ถูกสักอย่างหนึ่งเลย

ถ้าเรามีสติปัญญา เรากำหนดพุทโธก็ได้ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิก็ได้ ถ้าเราทำจิตของเราสงบ
ไม่ได้ เราจะไม่มีที่พึ่งอาศัยเลย มันจะร้อนทั้งข้างนอกร้อนทั้งข้างใน แต่ถ้าเรามีสติปัญญาของเรา
เราใช้คำบริกรรมก็ได้ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิสมาธิก็ได้ พยายามต่อสู้กับมัน ถ้าต่อสู้กับมันแล้วมัน
ยังกำกั่งกันอยู่ มันยังไม่มีแพ้มีชนะกัน เราก็อดนอนผ่อนอาหารแล้ว ข้อวัตรปฏิบัติหรือสติปัญญา
เราก็ต้องมันคงขึ้นแล้ว การก้าวเดินไปมันต้องฝึกสติให้มากขึ้น มันต้องฝึกหัดให้มีมากขึ้น ถ้ามาก
ขึ้นขึ้นมา นี่มันจะเข้ามาสู่ความจริง

บอกว่าสิ่งที่จิตใจมันสบายอยู่แล้ว มันว่างๆ อยู่แล้ว ว่างๆ อยู่แล้ว...ว่างๆ อยู่แล้ว คูลี เวลา
มันขับเคลื่อนออกมาโดยสัญชาตญาณ สัญชาตญาณดิๆ นี้อวิชชาทั้งนั้นแหละ กิเลสพาคิด กิเลสพา

คิด มันเป็นเรื่องของกิเลสทั้งนั้นแหละ คิดออกไป นี่มันกิเลสชัดๆ แต่พอเวลามันตรึกในธรรมๆ มันก็ปล่อยวางได้ นี่มันปล่อยวาง คุณติ พระอาทิตย์ขึ้นพระอาทิตย์ตกมันเป็นเรื่องธรรมดา สิ่งธรรมดา

นี่ก็เหมือนกัน เวลามันรู้สึกนึกคิด เวลามันอึดอัดขัดข้อง มันก็เรื่องธรรมดา เวลาตรึกในธรรม หรือว่ามาศึกษาธรรมะ มาวิตถวิจารณ์ขึ้นมา มันก็ปล่อยวางได้ มันก็ว่างๆ ได้ มันเท่านั้นเองนะ มันเป็นขณิกสมาธิมันก็ไม่ใช่ มันเป็นธรรมชาติของมันที่มันเกิดดับ เป็นธรรมชาติของมันที่มันหุบจับแล้วมันปล่อยวางโดยธรรมชาติของมัน แต่มันไม่ใช่เกิดจากการกระทำของเรา มันไม่ใช่เกิดจากสติปัญญา มันไม่ใช่เกิดจากการกระทำ เห็นไหม นี่มันนอนหลับไหล มันไม่ลุกขึ้น มันไม่ลุกขึ้นนั่ง ลุกขึ้นยืน ลุกขึ้นเดิน

ถ้ามันจะเดินไปนะ มันต้องมีสติปัญญา มันต้องรู้เท่าตามความเป็นจริงว่าจิตเรานั้นสงบไม่สงบ จิตเรานี้เป็นจริงหรือไม่เป็นจริง ถ้าจิตเราไม่เป็นจริง จิตเราไม่เป็นจริงหรือ ถ้าคนมีชีวิตอยู่ มันก็เป็นจริงของมัน แต่จริงตามสมมุติ จริงตามสมมุติ จริงตามสัจจะ แต่มันไม่มีปัญญา เราไม่รู้จริงใจ เรารู้ตามสัญชาตญาณ รู้ตามสถานะของมนุษย์ รู้ตามความเป็นมนุษย์ แต่เราไม่รู้สัจจะ เราไม่รู้ความเป็นจริง

คุณติ วันสำคัญทางพุทธศาสนา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปปรมาณชฎิล ๓ พี่น้อง ตั้งแต่ยสะมาเลย

“ที่นี่เดือดร้อนหนอ ที่นี่วุ่นวายหนอ”

“ยสะมานี้ ที่นี่ไม่เดือดร้อน ที่นี่ไม่วุ่นวาย

“ที่นี่วุ่นวายหนอ ที่นี่เดือดร้อนหนอ” เดือดร้อนหนอเพราะอะไรล่ะ เดือดร้อนหนอเพราะจิตใจมันอึดอัดขัดข้อง อยู่ปราสาท ๓ ฤดูเหมือนกัน อยู่ในปราสาทราชวังเหมือนกัน มันทำไมมันทุกข์ร้อนขนาดนั้น มันทุกข์ร้อนขนาดนั้น “ที่นี่เดือดร้อนหนอ ที่นี่วุ่นวายหนอ” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเดินจงกรมอยู่ “ยสะที่นี่ไม่เดือดร้อน ที่นี่ไม่วุ่นวาย” แล้วเวลายสะออกมามันมาด้วยอะไรล่ะ? มันก็มาด้วยกายและใจของยสะนั่นล่ะ

เวลายสะมาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้อุบายเห็นไหม ให้อุบาย “ที่นี่ไม่เดือดร้อน ที่นี่ไม่วุ่นวาย ที่นี่มีแต่ความสงบระงับ สิ่งต่างๆ ที่มันเกิด

ขึ้นมามันเป็นเรื่องโลกธรรมทั้งนั้นแหละ” นี่เวลาฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขึ้นมา ยสะเป็นพระโศคาบันเลย เวลาพ่อตามมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการอีกทีหนึ่ง พระยสะเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาเลย เพราะเขามีปัญญาของเขา ปัญญามันก้าวเดินของเขา ถ้าปัญญามันก้าวเดิน มันเป็นความจริงใจ

ถ้ามันเป็นความจริง ความจริงมันต้องเกิดขึ้นจากการกระทำ ถ้าจิตใจของเรามันว่างๆ ว่างๆ จิตใจที่เป็นจริง นี่มันจมปลักอยู่กับกิเลสค้นหาความทะยานอยากนะ ถ้ามันจมปลักอยู่กับกิเลส ค้นหาความทะยานอยาก ถึงจะเป็นวันสำคัญ นี่คุณสิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงโอวาทปาฏิโมกข์ พระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ ทั้งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ในป่านั้นนะ สัตว์ป่าต่างๆ สิ่งมีชีวิตมันก็มีมหาศาล มันก็ฟังองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์เหมือนกัน แล้วมันรู้อะไรละ มันรู้มันเห็นอะไรละ? สิ่งที่เราเห็นก็รู้เห็นจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ แล้วก็รู้เห็นขึ้นมาจากพระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ที่จิตใจเบิกบานเท่านั้น สิ่งมีชีวิตอยู่บริเวณนั้นรู้สิ่งใดบ้างละ

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราปฏิบัติขึ้นมาโดยความจริงของเรา เราปฏิบัติของเรา เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตามความเป็นจริง มันก็เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการกับพระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ มันก็เหมือนเรานี้ เหมือนเรานี้ เราฟังอยู่ๆ แล้วจิตใจมันขึ้นไปไหม จิตใจมันเป็นจริงขึ้นมาไหม ถ้าจิตใจมันไม่เป็นจริงขึ้นมาจริง มันเพราะอะไรละ

กำลังของจิต ถ้าจิตมันไม่มีกำลัง จิตมันไม่มีสติปัญญาพอ ฟังธรรมๆ เหมือนกัน ทำไมสติปัญญานี้เราไม่เอามาเป็นประโยชน์กับเราเลย นี่ว่าศีล สมาธิ ปัญญา สติๆ สติทุกคนก็ปรารถนาทุกคนก็อยากมี แต่ถ้าสติมันมี สติมันมีขึ้นมาแล้วมันมีคำบริกรรมขึ้นมา มันมีปัญญาขึ้นมา มันต้องเป็นสมาธิขึ้นมา ถ้าเป็นสมาธิขึ้นมา สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี ถ้าจิตมันสงบระงับขึ้นมา มันต้องมีความสุข มันต้องมีความสุขความรื่นเริงของเราสิ ถ้ามีความสุขความรื่นเริงของเรา ถ้ามีสมาธิสมาธิขึ้นมา เราใช้ปัญญาของเรา ถ้าปัญญามันออกแยกแยะ ออกมาใช้ประโยชน์กับมัน นี่เราต้องพิสูจน์อย่างนี้

เราบอกว่า ข้าวมันมาจากหม้อ ข้าวมันมาจากบาตร เข้าขึ้นมาเต็มบาตรทุกวันเลย ไม่รู้หรือกว่าข้าวมันมาจากนา เขาทำนา มา ทำนา เห็นไหม คุณสิ ชาวบ้านเขาไปซื้อไปหามา เขามาหุงหา

แล้วเขามาตัดไม้บาตรเรา นี่เวลาไม้บาตร ข้าวมันมาจากบาตร ข้าวมาจากบาตร เข้าขึ้นมาข้าวก็เต็มบาตร ข้าวเต็มบาตร บาตรมันเป็นบาตรเหล็ก ข้าวมันจะผุดขึ้นมาได้อย่างไร เว้นไว้แต่ผู้ที่มีฤทธิ์มีเดชเขาทำของเขา

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าข้าวมาจากบาตร เพราะเราไปบิณฑบาตมา เราก็ตัดตอนมา นี่ก็เหมือนกัน เวลาบอกว่าจิตใจมันมีธรรมๆ ขึ้นมา จิตใจมันว่าง จิตใจมันมีปัญญาขึ้นมา นี่มันคิดตัดตอนมันไปทั้งนั้นแหละ มันเป็นความจริงไหม

ถ้ามันเป็นความจริง มันเป็นความจริง มันต้องเกิดปัญญาถึงชีวิตของเราละ เราเป็นพระ เข้าขึ้นมาเราออกบิณฑบาต เวลาบิณฑบาตขึ้นมา ในเมื่ออุบาสกอุบาสิกาของเขา เขาอยากทำบุญกุศลของเขา ด้วยผลประโยชน์ของเขา เขาก็หามาด้วยน้ำพักน้ำแรงของเขา เขาหุงหามาเพื่อไม้บาตรพระ ก็เป็นบุญกุศลของเขา เราภิกษุ ภิกษุอาจารย์ เราบิณฑบาตด้วยปลีแข้ง ในเมื่อบิณฑบาตมา ข้าวเขาก็ใส่ ข้าวตกบาตรมา เห็นไหม รูดงควัตรๆ ก็ถือข้าวตกบาตรๆ ถ้ามันไม่ตกบาตร เราไม่ฉัน

สิ่งนี้มันเป็นข้อวัตรปฏิบัติแล้ว มันเป็นข้อวัตรที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัยไว้ เราอยู่กับธรรมวินัย แต่นี่มันจะตัดตอนว่าข้าวมันมาจากบาตรอย่างเดียวไม่ได้ ถ้าข้าวมาจากบาตรนี้เพราะเราเป็นพระ ถ้าเราเป็นพระ เห็นไหม คุณิ คุณักพรตต่างๆ ที่เขาไม่เป็นพระ เขาบิณฑบาต มีใครเขาให้? เขาก็ไม่ให้ เขาจะให้แต่ภิกษุ ให้แต่พระ ให้แต่ผู้ที่จะเห็นภัยในวัฏสงสาร นี่เห็นภัยในวัฏสงสาร บวชมาเป็นพระเป็นเจ้า ไปบิณฑบาต เขาก็หุงหาไม้บาตรเพื่อเอาบุญกุศลของเขา

ฉะนั้น ถ้าเรามีปัญญานะ เราก็รู้ได้ นี่เพราะเราเป็นพระ เราออกบิณฑบาต ข้าวถึงตกบาตร ตกบาตรมานี้เราถือรูดงควัตร แต่โดยความจริงทางโลกละ ความจริงทางโลก ข้าวมันมาจากไหนละ? ข้าวมันก็มาจากเมล็ดข้าว ในเมื่อเราทำไรไถนาขึ้นมา มันก็มีข้าว มีข้าวขึ้นมา มันก็เป็นวงจรธุรกิจของเขา มันก็มาตกถึงบาตรของเรา ถ้าถึงบาตรของเรา นี่ปัญญามันจะแยกแยะไปอีกเยอะ

ฉะนั้น บอกว่า ข้าวมาจากบาตรๆ เราก็คิดของเราละ เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาว่าอย่างไรเป็นธรรมๆ แล้วเราเข้าใจ นี่มันปล่อยวางหมดเลยๆ... ใจนี้มันเป็นสัญญาทั้งนั้นแหละ มันเป็นปริยัติ มันเป็นการศึกษา ถ้ามันเป็นการศึกษา ปัญญาอย่างนี้มันเป็นโลกียปัญญา ปัญญาแบบโลกๆ

ในการศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันเป็นสุดมยปัญญา มันเป็นโลกียปัญญา ปัญญาของโลกนะ เป็นโลก โลกคืออะไร? โลกก็โลกทัศน์ไง โลกคือจิตที่มันเสวยวิชาโดยสัญชาตญาณนี่ไง สัญชาตญาณนี่คือโลก โลกเพราะอะไร โลกมันเกิดจากภวาสวะ เกิดจากภพ เกิดจากจิต ถ้าจิตมันเสวยภพแล้ว เสวยภพ มันก็เป็นมนุษย์

ถ้าเป็นมนุษย์ คุณ ถ้าจิตมันสงบ บุญเพนิวาสนุสติญาณ มันย้อนอดีตชาติไป มันมันแทงทะลุเข้าไปสู่ใจของตัวเอง แต่ถ้าจิตตูปปาตญาณ มันรู้ว่าจิตดวงนี้ไม่ถึงที่สุด มันก็ต้องไปเกิดไปตายของมัน แต่ถ้าอัสวักขณญาณ มันจะย้อนแทงเข้าไปสู่จิตติจิต สุกิเลส สู่วิชาในหัวใจ

แต่ถ้าสัญชาตญาณมันออกมา ที่มันรู้โดยสัญชาตญาณ เห็นไหม มันก็ออกมาจากภวาสวะ จากภพนั่นแหละ ถ้าออกมาจากภวาสวะ มันเสวยอารมณ์ขึ้นมา มันก็เป็นโลกๆ ใจ สิ่งที่เป็นโลกๆ มันก็เป็น นี่ไง ข้าวเกิดจากบาตร ข้าวเกิดจากบาตรไง นี่เราศึกษาธรรม ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันว่าสิ่งนี้เป็นธรรมๆ แล้วสิ่งนี้เป็นธรรมแล้วมันรู้อะไรล่ะ สิ่งที่ไม่เป็นธรรมมันไม่รู้ นี่ไง มันถึงนอนจม มันถึงไม่ลุกขึ้นใจ มันไม่ลุกขึ้นนั่ง ลุกขึ้นยืน ลุกขึ้นเดิน

นี่เราจะเดินนะ จิตนี้มันจะเดิน มันจะลุกแล้วก้าวเดินออกไป ถ้ามันจะลุกขึ้นมา จิตนี้ให้ตั้งมันขึ้นมา แล้วมันจะก้าวเดินออกไป เดินออกไปในอะไร เดินออกไป นี่สมมุติบัญญัติๆ บัญญัติในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ นี่ สพุเพ ฐมฺมา อนตฺตา ธรรมทั้งหลายต้องเป็นอนัตตา แล้วมันอยู่ไหนล่ะ ธรรมมันอยู่ไหน คุณ เวลาเครื่องกำเนิดไฟฟ้า เขากำเนิดไฟฟ้าแล้วเขาต้องมีสายส่งของเขา เพื่อลำเลียงกระแสไฟฟ้านี้เพื่อไปใช้ประโยชน์ ในอากาศมันก็มีไฟฟ้าสถิตเหมือนกัน แล้วเรามาใช้ประโยชน์สิ่งใด

นี่ไง ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สัจธรรมๆ สพุเพ ฐมฺมา อนตฺตา...สพุเพ ฐมฺมา อนตฺตา มันก็ไฟฟ้าสถิตในอากาศใจ เราเอามาใช้อะไรล่ะ แต่ถ้าพลังงาน เห็นไหม เรามีเครื่องกำเนิดของเรา คุณ เครื่องกำเนิดไฟฟ้าชนิดใดก็แล้วแต่ แล้วเราจะลำเลียงไฟฟ้า เราจะมีสายส่งอย่างไร เพื่อให้สิ่งนั้นเป็นประโยชน์สิ่งใด ถ้าเป็นประโยชน์สิ่งใด มันทำสิ่งใดมันเกิดประโยชน์ขึ้นมา มันก็จะเป็นประโยชน์กับการบริหารจัดการของเรา

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตนี้เราเห็น มันเป็นสัจธรรม สพุเพ ฐมฺมา อนตฺตา ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันก็ไฟฟ้าสถิตบนอากาศใจ นี่ธรรมะเป็นธรรมชาติใจ ธรรมชาติมันก็มีของมันอยู่แล้ว ธรรมชาติก็มีอยู่แล้ว แล้วใครจะใช้ประโยชน์กับมัน ใครเอาสิ่งนั้นมาเป็น

ประโยชน์กับการบริหารจัดการให้ตัวเองได้ประโยชน์ขึ้นมา...มันยังทำไม่ได้ มันทำไม่ได้ แต่ถ้าเราจะใช้ของเรา เรามีเครื่องกำเนิดไฟฟ้าของเรา นี่เราทำของเรา เราบริหารจัดการของเราเพื่อประโยชน์กับเรา

จิตก็เหมือนกัน จิต ถ้ามันมีสติปัญญาขึ้นมา ถ้ามันรักษาตัวของมัน นี่มันลุกขึ้นยืน เอกกคคารมณฺ์ จิตตั้งมั่น ถ้าจิตตั้งมั่น จิตมีตัวมีตนของมัน เห็นใหม่ สัมมาสมาธิ ถ้ามีสติปัญญา มันมีผู้บริหารจัดการ ถ้ามีผู้บริหารจัดการจิตของเรา จิตของเรามันก็มั่นคงของเรา คุณิ คนที่เขามีฐานะเงินทองของเขา เขามีเงินทองของเขา เขาจะใช้จ่ายของเขาด้วยความสะดวกสบายใหม่ เราเป็นคนที่ไม่มียังไม่มีทอง เราจำเป็นต้องใช้จ่ายเงินทอง เราจะหาจากไหน จะหยิบยืมจากใคร จะขอพึ่งพาอาศัยใคร นี่พึ่งพาอาศัยเขา ก็กู่นี้ยืมสินเขาทั้งนั้น จะขอพึ่งพาอาศัยเขา ก็เป็นของๆ เขา ไม่ใช่ของๆ เรา

นี่ก็เหมือนกัน ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันก็เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ฟังธรรมมาจากครูบาอาจารย์ก็เป็นของครูบาอาจารย์ แต่ของครูบาอาจารย์ เราฟังมาขนาดไหน ฟังมาเพื่อสะท้อนใจใจ ฟังมาเพื่อให้สติปัญญามันเกิดขึ้น ฟังมาเพื่อให้มันตื่นตัวขึ้นมา ถ้าใจมันตื่นตัวขึ้นมา เห็นใหม่ นี่มีสติแล้ว มันก็รู้จักหัดนั่งหัดเดิน แล้วมันจะหัดเดินของมัน มันจะเดิน จะก้าวเดินออกไป จิตจะก้าวเดินออกไป จิตมันจะพัฒนาของมันขึ้นไป

ถ้าจิตมันพัฒนาขึ้นไปนะ ถ้ามีสติขึ้นมา เวลาจิตมันสงบเข้ามานี่มันแตกต่างแล้ว มันไม่ใช่ไฟฟ้าสถิตบนอากาศแล้ว มันมีเครื่องกำเนิดไฟฟ้าในใจของเราแล้ว ใจของเรามันจะเป็นอิสระขึ้นมา ถ้าเป็นอิสระขึ้นมา นี่มันจะก้าวเดินของมันออกไป มันจะมีปัญญาของมัน ถ้ามีปัญญา เห็นใหม่ มีปัญญาขึ้นมา มีปัญญาในสิ่งใด? มีปัญญาในสถานะที่มันรับรู้ ถ้ามีปัญญาในสถานะที่รับรู้ นี่มันตื่นตื่นแล้วนะ

เมื่อก่อนเวลามันว่างๆ มันก็ว่างๆ ไปที่จับต้นชนปลายสิ่งใดไม่ได้ แต่ขณะที่มันว่าง มันว่างเพราะมันมีสติปัญญา มันมีสติ มันมีการบริหารจัดการ มันรำพึงได้ มันรำพึง มันจับต้องได้ มันพิจารณาได้ ถ้ามันย้อนไปให้เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง ถ้าเห็นตามความเป็นจริงนะ ทำไมเมื่อก่อนไม่เห็นเป็นแบบนี้ คนที่ปฏิบัติใหม่ๆ เวลามันเห็นกายนะ เวลาเห็นกายโดยการสัมผัสเห็นได้ ตื่นเต้นได้ จับต้องได้ แต่ก้าวเดินต่อไปไม่ได้ ก้าวเดินต่อ

ไม่ได้เพราะมันเป็นไฟฟ้าสถิตใจ ไฟฟ้าบนอากาศใจ เวลาฟ้าผ่าแปลบมาแล้ว มันฟ้าแลบฟ้าร้อง มันไม่ใช่สายส่งของเราที่เราควบคุมไฟของเรา เวลาฟ้าแลบ แปลบ! นี่เวลาฟ้าผ่าตายเลย นี่ก็เหมือนกัน เวลามันเห็นกาย อุ๊ย! มันพิจารณามันตื่นตื่น แล้วเป็นอย่างไรต่อละ

สิ่งที่เป็นอำนาจวาสนา จิตของคนมีอำนาจวาสนา แล้วมีครูมีอาจารย์หรือไม่ ถ้ามีครูมีอาจารย์ มันเป็นการยืนยันว่ามีจริง จิต ถ้าสัมผัสแล้ว เวลาธรรมมันเกิด เวลามันเห็นกาย เห็นกายนี้เห็นกายแว็บๆ ถ้าเห็นกายแว็บๆๆ ไปทั้งนั้นแหละ ส่วนใหญ่ถ้าทำแล้วมันได้เท่านี้แหละ มันได้เท่านี้ เพราะว่าอำนาจวาสนาของคน

แล้วสิ่งที่อำนาจวาสนาของคน คนที่เกิดนะ ปฏิสนธิจิต ถ้าไม่มีปฏิสนธิจิต มันจะเกิดเป็นคนไม่ได้ เกิดเป็นคน เป็นสัตว์ เป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม นี่เกิดจากจิต จิตมันมีเวรมีกรรม มันไปเกิดในสถานะนั้น ถ้ามันเกิดสถานะนั้น เวลาเกิดมาแล้วมันมีอำนาจวาสนา นี่มีอำนาจวาสนา เพราะเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา

นี่เกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา เห็นไหม เวลาเกิดมาพบพระพุทธศาสนาแล้วมีอำนาจวาสนา มีสติปัญญา มีการฝึกหัด ถ้ามีการฝึกหัด มีการภาวนา ถ้ามีการภาวนา มันรักษาจิตๆ สิ่งที่มีค่าที่สุดคือจิต สิ่งที่มีค่าที่สุดคือความรู้รู้สึกสุขรู้สึกทุกข์นี้ ถ้าความรู้รู้สึกสุขรู้สึกทุกข์นี้ มันบริหารจัดการมัน ดูทางโลกนะ ทางโลกที่เขาจะมีความสุขความทุกข์ของเขา เขาต้องหาเสพ มันเป็นอามิส เขาต้องหาเสพวัตถุข้าวของต่างๆ เขาถึงมีความสุขความพอใจของเขา

แต่อันนี้มันปล่อยทั้งหมดเลย ปล่อยทิ้ง เห็นไหม รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร มันเป็นอิสระของมันเข้ามา ถ้าอิสระเข้ามา เวลาจิตมันเป็นอิสระเข้ามา มันเข้าไปสู่พลังงานตามความเป็นจริงของจิตนั้น ถ้าตามความเป็นจริงของจิตนั้น เวลาจิตถ้ามีวาสนา มันจะแว็บๆ มันรู้มันเห็นของมัน

ถ้ารู้เห็น ั้งๆ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก สัพเพ ธมฺมา อนตฺตา ธรรมทั้งหลายเป็นอนัตตาๆ นี่สิ่งที่มันเป็นอนัตตา สัจธรรมมันเป็นแบบนั้น แต่เวลาจิตมันไปรู้ไปเห็นขึ้นมา มันก็ถึงงนะ พอมันง “เออ! องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก สัพเพ ธมฺมา อนตฺตา เราก็เห็นอนัตตา ความเป็นอนัตตามันเห็นกายขึ้นมา มันแว็บ มันย่อยสลายไป มันทำลายไปแล้ว แล้วมันทำอย่างไรต่อไปละ”...หั้นรี หั้นขวาง มันหั้นรี หั้นขวางไปไม่ถูกเลยใจ แต่ถ้าจิตมันสงบนะ จิตมันสงบแล้วรักษามันให้ได้

ไฟฟ้าสถิต ทางการศึกษาเรารู้ได้ว่ามันมี เรารู้ได้ แล้วมันเป็นสิ่งที่เราเห็นได้ด้วยตาเลย เวลาฝนตกฟ้าร้อง เวลาฟ้าผ่า เราเห็นมันชัดๆ เลย ไฟฟ้า เวลาฟ้าผ่า มันจะเห็นเลย ฉะนั้น สิ่งที่เราเห็น มันเห็นของมันอยู่แล้ว โดยการศึกษาเรารู้ได้ จิตของเราโดยความเป็นจริง เรารู้ได้ รู้ได้ แล้ว เวลาเราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ พยายามไว้ว่าอย่างนั้น

ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ สัพเพ ธมฺมา อนตฺตา...สัพเพ ธมฺมา อนตฺตา แล้วเวลาเราปฏิบัติของเราไป ด้วยวุฒิภาวะที่อ่อนค้อย เห็นใหม่ มันเลยหลับไหล คนที่หลับไหลไปกับภาคการศึกษา คือปริยัติ ศึกษาไปแล้วก็ทะเบียนตนว่าสิ่งนั้นเป็นสมบัติของเรา เราเป็นนักปราชญ์ เราเป็นผู้ที่มีความรู้ เรามีความเข้าใจ ทะนงตนไง พุคฺชธมฺมาปากเปียกปากแฉะเลย แต่จิตใจมันหลับไหลอยู่ใต้อำนาจของกิเลสตัณหาความทะยานอยาก มีทิฏฐิมานะถือตัวถือตนว่าเป็นนักปราชญ์มีความรู้ แต่กิเลสตัณหาความทะยานอยากเต็มหัวใจเลย

แต่เวลาถ้าผู้ที่ปฏิบัติเขาวางตรงนั้นให้ได้ วางตรงนั้นแล้วพยายามฝึกหัด พยายามฝึกหัด ถ้าพยายามฝึกหัดนะ ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าฝึกหัดโดยความรู้ความเห็นทางภาคการศึกษา เขาก็บอกว่ารู้ตัวทั่วพร้อมๆ เขาก็ว่าของเขาไป รู้ตัวทั่วพร้อม มีสติปัญญาพร้อม นั้นมันก็จมปลักอยู่กับ อวิชชาอยู่อย่างนั้นนะ จมปลักอยู่กับกิเลสให้กิเลสมันครอบงำอยู่

แต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นของเรา เห็นใหม่ หลวงปู่มั่นเวลาท่านประพฤติกปฏิบัติขึ้นมา ท่านบอกเลย พระอรหันต์มาอนุโมทนาๆ ถ้ามันไม่เป็นความจริง พระอรหันต์จะมาอนุโมทนาทำไมล่ะ พระอรหันต์จะมาอนุโมทนากับพวกฤๅษีชีไพรที่ทำความสงบของใจได้เท่านั้น แล้วจะมาอนุโมทนาว่านี่เป็นธรรมๆ มันเป็นไปได้ว่าพระอรหันต์จะมาอนุโมทนาสิ่งๆ ใด เพราะถ้าเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา มันต้องมีการชำระล้างกิเลส มันต้องมีการสํารอกกิเลสออกไป

ฉะนั้น ถ้าพระอรหันต์มาอนุโมทนากับหลวงปู่มั่น แสดงว่าสิ่งนั้นต้องเป็นความจริง ถ้าสิ่งนั้นเป็นความจริงขึ้นมา เห็นใหม่ ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา ถ้าจิตมันจะสงบขึ้นมา ถ้าจิตมันสงบเข้ามา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านถึงบอกให้ทำความสงบของใจเข้ามา ไม่ใช่ว่ามีการศึกษาทางภาควิชาการแล้วบอกว่า “เรามีสติรู้ตัวทั่วพร้อม มีสติรู้ตัวทั่วพร้อม สิ่งนี้มันรู้เท่า มันเป็นปัญญา รู้จักการกระทบ”

ปัญญา รู้จักกระทบมัน เป็นปัญญาการกระทบ ตั้งแต่กิเลสตัดหาความทะยานอยาก มันเป็นการกระทบของอวิชชา มันเป็นการกระทบของสัญชาตญาณ มันเป็นการกระทบของสิ่งที่ว่าไฟฟ้า สถิตมันกระทบกัน มันสั่นดาปกัน มันก็เกิดไฟแลบ มันก็เกิดฟ้าผ่า มันก็เท่านั้น ในเมื่อมีการกระทบกัน มันสั่นดาปกัน มันก็เกิดฟ้าผ่า มันก็กระทบ แล้วอย่างไรต่อไปละ

แต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านบอกว่าให้ทำความสงบของใจเข้ามา เราจะต้องควบคุมพลังงานของเราเอง ถ้าพลังงานของเราเอง สายส่งของเรา จิตเห็นอาการของจิต ถ้าจิตมันสงบเข้ามา ถ้ารู้ตัวทั่วพร้อม มันก็เป็นสัญชาตญาณการรับรู้ ถ้าสัญชาตญาณการรับรู้ เด็กน้อย ปฏิสนธิจิต มันนอนจมอยู่กับชี่อยู่กับเยี่ยว มันนอนจมอยู่กับความโลภ ความโกรธ ความหลง ถ้าเด็กน้อยมันนอนจมอยู่กับความโลภ ความโกรธ ความหลง ทารก ถ้ามันนอนจมอยู่กับชี่ อยู่กับเยี่ยว เวลามันหิวมันกระหาย มันก็เอามือหยิบชี่หยิบเยี่ยวนั้นนะใส่ปากมันเพราะมันหิว

ถ้าทารกมันไม่มีใครดูแล มันนอนจมกองชี่กองเยี่ยว หิวกระหายขึ้นมา ก็กินชี่กินเยี่ยวของตัวเองอยู่นั้นแหละ เพราะไม่มีใครดูแลมัน แต่ถ้าเรามีครูมีอาจารย์ของเรา เรามีสติปัญญาของเรา เราพยายามจะตั้งสติของเรา เราพยายามทำความสงบใจของเรา ถ้าใจเราสงบขึ้นมา เราจะไม่นอนจมชี่จมเยี่ยว เราจะลุกเราจะคลาน เราจะคลานขึ้นมา เราจะยืนขึ้นมา แล้วเราจะเดินออกไปด้วยปัญญา เราจะเดินออกไปด้วยมรรคญาณ

ถ้าเราจะเดินออกไปด้วยมรรคญาณ เพราะองค์หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านบอกให้ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจมันสงบระงับเข้ามา เห็นไหม สิ่งที่อยู่ตัวทั่วพร้อม การกระทบของสัญชาตญาณ แต่เวลาจิตสงบเข้ามา จิตสงบเข้ามาจนตัวมันตั้งมั่น ถ้าตัวมันตั้งมั่นขึ้นมา มันลุกขึ้นยืนของมันได้ ถ้าลุกขึ้นยืนของมันได้ จิตเห็นอาการของจิต ถ้าจิตเห็นอาการของจิต มันแตกต่างกับทารกน้อยนอนจมอยู่กับกองชี่กองเยี่ยว ทารกน้อยนั้นได้มีสติได้มีปัญญา พยายามฝึกฝนตัวเอง พยายามฝึกฝนตัวเองให้มีกำลังขึ้นมา ให้ลุกขึ้น ให้ลุกขึ้นนั่งได้ ให้ลุกขึ้นยืนได้ แล้วเดินออกไปจากที่เคยจมปลักอยู่กับกิเลสตัดหาความทะยานอยาก

พอลุกขึ้นมา มันใช้ปัญญา ถ้าจิตมันนุ่มไป มันรำพึงไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิตตามความเป็นจริง มันพิจารณาของมัน มันแยกแยะของมัน ถ้ามันพิจารณาแยกแยะของมัน สิ่งที่แยกแยะ แยกแยะในอะไรละ? แยกแยะในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม กาย เวทนา จิต ธรรมมันเป็นกิเลสที่ไหน มันไม่เป็น กาย เวทนา จิต ธรรมมันไม่มีกิเลสหรอก แต่เวลาจิต ถ้ามันมีตัดหา

ความทะยานอยาก มันมีสมุทัย นั่นแหละคือกิเลส ถ้ามันคือกิเลส เพราะกิเลสมันแยกแยะของมัน มันพิจารณาของมัน

ถ้ามันพิจารณา เวลากายย่อยสลายไป พิจารณาเวทนาจนเวทนาดับหมด พิจารณาจิต จิต เสราห์มองจิตส่องใสมันรู้เท่าทันหมด พิจารณาธรรม ธรรมารมณ่มันรู้เท่าหมด มันปล่อยวางหมด มันปล่อยวาง เห็นไหม มันปล่อยวาง สิ่งที่ยังมันแยกแยะ สิ่งที่เป็นต้นเหตุความทะยานอยาก สิ่งที่เป็น สมุทัย เวลามันพิจารณาบ่อยครั้งเข้าๆ มันก็ปล่อย มันก็แยกมันก็แยะของมันนะ พิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า ซ้ำแล้วซ้ำเล่า ซ้ำแล้วซ้ำเล่าเพื่อฝึกฝนมันไป

เวลาจิตมันก้าวเดินไปแล้วมันพิจารณาของมันซ้ำๆๆ ขึ้นไป เวลาพิจารณาถึงที่สุด ถ้ามี กำลัง นี้อัตตกิลมณานุโยค กามสุขัลลิกานุโยค มัชฌิมาปฏิปทา ทางอันเอก พิจารณาถึงที่สุดแล้วมัน ขาด ถ้ามันขาดไป ถ้ามันขาดเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป โสคาบัน สกิทาคามี อนาคามี เข้าไปเป็นชั้น เป็นตอนเข้าไปจนถึงสิ้นสุดแห่งทุกข์

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการกับพระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ พระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ก็ต้องผ่านประสบการณ์อย่างนี้มา นี่มีทางเดียว เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ธรรมะมีมาตรฐานเดียวเท่านั้นแหละ ถ้ามีมาตรฐานของธรรมแล้วนี่มีมาตรฐานเหมือนกัน ความสะอาดบริสุทธิ์ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กับความสะอาดบริสุทธิ์ในใจของพระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ มันก็เหมือนกันทั้งนั้นแหละ ความเหมือนกัน นี่เป็นพยานต่อกัน

ถ้าเป็นพยานต่อกัน การเทศนาว่าการ ผู้ที่เทศนาว่าการกับผู้ที่ได้ฟังธรรมอยู่ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา ที่นี้เป็นศาสดา เป็นผู้ทีเอหิภิกขุ บวชให้เอง แล้วเป็นผู้สั่งสอนให้เองจนถึงที่สุดแห่งทุกข์ ก็เป็นผู้มีบุญมีคุณใจ เป็นศาสดานะ คุณิ สวากสาวกะถ้าไม่ได้ยิน ได้ฟัง มันจะเป็นอย่างนี้ได้ไหม ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ชาติ ๑ ฟีน้องจะเป็นอะไรขึ้นมา มันก็เป็นนักบวชนอกศาสนาอยู่อย่างนั้นแหละ

นี่มันซึ่งบุญซึ่งคุณใจ บุญคุณอันนี้มันมหาศาล ฉะนั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรม แสดงธรรมก็ด้วยความรื่นเริงด้วยความอาหาญ ภิกษุ ๑,๒๕๐ องค์ที่เป็นพระอรหันต์ก็ฟังธรรมด้วยความซาบซึ้งๆ เพราะมีบุญมีคุณต่อกัน แม้แต่มีความสะอาดเหมือนกัน แต่ผู้ที่แสดง ผู้ที่เป็นศาสดานั้นตรัสรู้เองโดยชอบ แต่ผู้ที่สะอาดบริสุทธิ์อีก ๑,๒๕๐ องค์ ถ้าไม่มีองค์

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะมาเป็นอย่างไร จะมาเป็นอย่างไรได้ อย่างไร ใจนี้มันมีบุญคุณต่อกัน

ฉะนั้น ถึงฟังธรรมด้วยความรื่นเริง รื่นเริง เห็นไหม ใจเป็นธรรม มันจะลงต่อกัน มันเป็นความคิดความงามไปทั้งนั้นแหละ แต่ถ้าใจไม่เป็นธรรม จะแสดงอย่างไรมันก็ไม่เป็นประโยชน์หรอก มันไม่เป็นประโยชน์สิ่งใดเลย ฉะนั้น ฟังธรรมๆ เพื่อเหตุนี้ไง ฟังธรรมเพื่อเตือนใจเรา ฟังธรรมเพื่อเตือนใจเรา

เพราะใจเรามันมีสิ่งหนึ่งคือสมุทัยมันครอบงำ ตัณหาความทะยานอยากมันครอบงำ การครอบงำแล้วมันตัดสิ่งใดไม่เคยตรงสักอย่างหนึ่ง นี่มันไม่ไปทางใดก็ทางหนึ่ง ไม่อึดติดกิลมถานุโยคก็กามสุขัลลิกานุโยค ถ้าต้องการความสุขความสงบ มันก็ว่าสิ่งนั้นถูกต้องดีงาม ถ้าสิ่งใดที่มันไม่พอใจ มันก็อึดติดกิลมถานุโยค มันไม่ลงสู่ส่วนความจริง

มันจะลงส่วนความจริง มันจะมาปฏิบัติต่อเมื่อเราฝึกหัด ต่อเมื่อเรามีการกระทำ มันไม่มีใครกระทำให้เราได้ เราจะต้องกระทำของเราเอง เพื่อประโยชน์กับใจของเรา ฉะนั้น ตั้งสติฟังธรรมเพื่อเตือนใจ

นี่สิ่งที่ฟังแล้วมันซัดอกซัดใจ มันไม่มีสิ่งใดสมความปรารถนาสักอย่าง ทำดีแล้วไม่เคยได้ดีสักอย่าง สิ่งนั้นเวลากิเลสมันคิด มันคิดอย่างนั้น แต่ถ้าฟังแล้วนะ เอามาเป็นประโยชน์กับเรา เห็นไหม ผู้ที่ชี้ทาง ชี้ทางบอกเรา ชี้ความผิดพลาด ชี้สิ่งบกพร่องของเรา นั่นแหละสุดยอดเลย สุดยอดเพราะอะไร เพราะทุกคนไม่เห็นความผิดของตัวเอง ครูบาอาจารย์ท่านคอยบอก คอยชี้ คอยแนะให้เราพัฒนาขึ้นมา ถ้าพัฒนาขึ้นมา ใจมันจะเดิน จะลุกขึ้นแล้วก้าวเดินไปเพื่อประโยชน์กับใจดวงนี้ เอวัง